

TEDENSKE SLIKE

PRILOGA DOMOVINI

Leto IV.

V Ljubljani, dne 26. julija 1928

30. številka

Ne samo pri nas tudi drugod čas hiti

Ze pri par prilikah smo omenjali, kako hitro se spreminja človeško življenje in vse, kar je z njim v zvezi, sedaj po strašnem svetovnem prevratu, po končani svetovni vojni.

Pred vojno so bili sicer že razni poizkusi, ali naprej navadno ni prišlo. Sedaj, ko je oživelo novo življenje, ki je med vojno deloma počivalo, pa vse hiti, da nadomesti, kar je bilo zamujenega z gospodarskega stališča.

Svetovna vojna je bila prav za prav nekaka preizkuševalnica predvojnih iznajdb. Dolga je bila doba parnih strojev in z njimi vezanih železnic. V drugi polovici preteklega stoletja pa se je jela uveljavljati elektrika, ki pa se tudi precej dolgo ni mogla popolnoma uveljaviti. Precejšen napredek je prinesel motor, pri katerem so uporabljali kot gonilno silo elektriko. Znatno večji napredek pa je dosegel motor na bencinov pogon.

Ali vse to je bilo še vezano na razne težkoče, ki so med vojno kar neopazno odpadle druga za drugo tako, da danes v dobi motorjev, elektrike in strojev skoraj ne vemo, ali je bilo vse to res in sploh mogoče, kar smo preživeli in če ni bilo to samo sen.

Iz velke ceste izginja konjska vprega. Kako smo pred vojno začudeni gledali avtomobile, ko so drdrali in ropotali po cestah. Konji so se plašili že radi strašnega ropota in neprijetnega smrada, ki so ga razširjala čudna, pošastna vozila. Nu, in danes? Skoraj neslišno drče z neverjetnimi brzinami in konji, ki jih večkrat srečavamo, se prav tako malo brigajo zanje, kakor vozniki in popotniki. Kaj bi bili ljudje rekli pred leti, ako bi bili opazili nad seboj v zraku velikega ptiča, aeroplan?

Ne bo dolgo in velik del prometa se bo vršil po zraku. Baš v sedanjem času, poleti, je odmevala po vasicah prijetna pesem cepov, ki so bili na trda lesena tla in se razlegala daleč po okolici. Danes pa slišimo iz skednjev le še jednolično brnenje motorja in pa suhoparni ropot mlatilnice. Ne bo dolgo trajalo in naša mladina bo poznala cep in mlatiča le še samo iz slike stare pratike. V vsaki gorski vasi najdemo danes že električno razsvetljavo in petrolej povsod nadomešča njegov sin bencin.

Prav tako, kakor je utihnila pesem cepov, tako ponehava klopot vodnih koles, ki so gonila ječajoče, zaprašene mehove kovačnic. Tudi v naših podeželskih kovačnicah brenče razna moderna pihala. Med redkimi napravami, ki nas spominjajo na pred kratkim minulo, ali skoraj pozabljeno dobo, so mlinci. Klopot mlinskih koles, šumenje

vode po starih, ali dandanes tudi že redko lesenih, z mahom porastlih rakah, nam kliče v spomin pretekle, minule dni. Pa tudi ta čar in pa prijeten pojav belega mlinarja bodo kmalu izginili, kakor mehovi in črni kovač, kajti tudi tukaj se že uveljavljata motor in njegova mati elektrika.

Ali ta hitra sprememba ni samo pri nas. Še mnogo, mnogo bolj jo občutijo razni drugi moderni narodi, kjer imajo ugodnejše prilike za industrijski razvoj in imajo narodi tudi večje zahteve. Vzemimo za primer Nizozemsko, katero v prihodnjem mesecu posetijo naši

Sokoli, ko se udeležijo velikih svetovnih telovadnih prireditev. Najbolj značilni za to pokrajino, kjer se raztezajo ob morju velikanske ravnine, so tudi stari mlinci in sicer mlinci, ki jih goni veter. Ne moremo si te dežele drugače predstavljati, kakor jo vidimo tudi navadno slikano, da se nad vsako vasico, ob kateri se pasejo velike čede najlepše živine, dviga precej visoka, stolpu podobna stavba, iz katere štrle dolga, velikanski vernerici podobna krila. In to nam je tudi kaj lahko razumljivo, kajti kako neki naj bi ljudje mleli v teh krajih, kjer je sama ravnina in ni dana prilika, da bi se voda pretakala in gonila kolesa. Nasprotno pa po takih krajih vedno vleče veter, katerega so prav spretno izkoristili in ga vpregli, da jim goni kolesa.

Ali tudi tam gori se je vse spremenilo. Ljudje, ki prihajajo iz Nizozemske in sploh iz velikih obširnih ravnin ob Severnem morju, kjer so se še pred par leti vrtile velikanske vernerice, nam bodo pojasnili, da tudi za tiste kraje velja isto kot pri nas, da sta tudi tam zagospodovala motor in elektrika.

Še mnogo hitreje kakor pri nas se tamkaj spreminja lice pokrajini in nekdanje slavne mlince na veter le še umetno vzdržujejo kot spomin na pretekle dni, ki so bile za mnoge boljše, za druge zopet slabše, kakor današnji čas hitrega, zaenkrat še ne urejenega povojnega življenja. Povsod, kjer je nekdanj ropotal mlin na veter, buči danes motor.

Kot spomin na svetovno vojno in prvo povojno dobo pa bo ostal tudi mlin na veter, ki se nahaja na naši Dolenjski, v vasi Pogled v kočevskem okraju. Ko se je po vojni vrnil v domačo vas Janez Zamida, je postavil po vzorcu mlinov, ki jih je videl na francosko-nemški fronti, tudi doma mlin na veter, ki je menda edini te vrste v naših krajih. Ali kakor že omenjeno, bodeta tudi tega kmalu spoprinila motor in elektrika, ki se širi po vseh naših krajih.

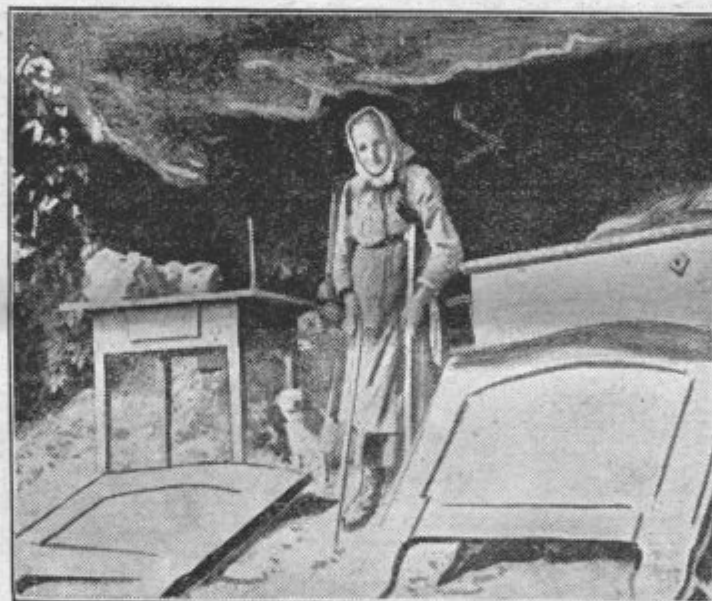
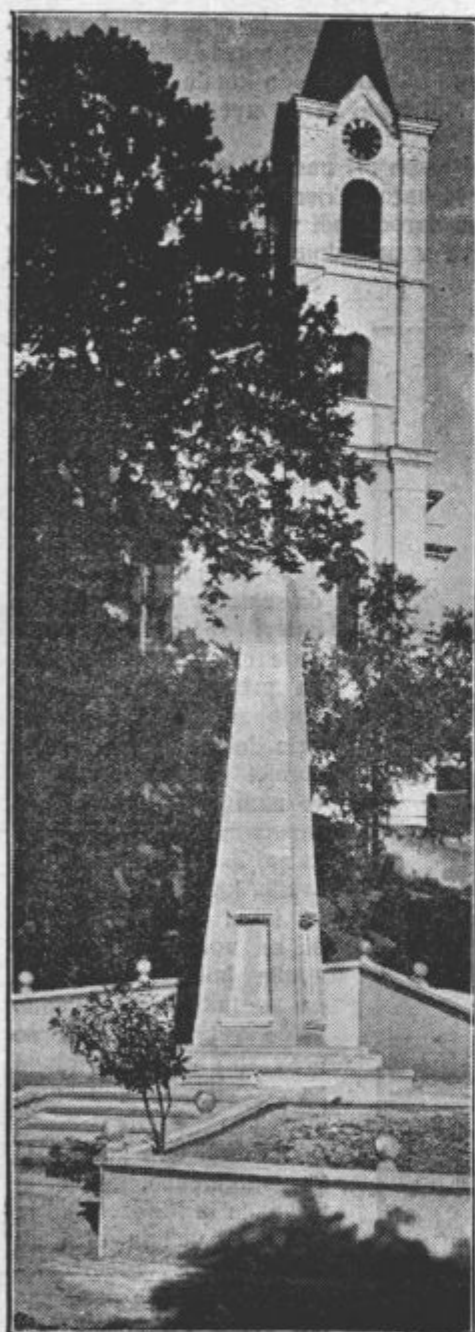

Dr. Avgust Kumar, splošno priljubljeni zdravnik v Hrastniku, ki je utonil v Savinji pri Rimskih Toplicah. Grozen je bil prizor potapljanja za njegovo mlado soprogo, ki mu ni mogla pomagati in je v strašnih trenutkih omedle'a.

Gradaščica pod elektrarno na Dobrovi (X), kjer sta v soboto utonila 20-letni France in njegova sestra 24-letna Cilka Alič.

Včasih pa vendar rata! Marijana Požar iz Reteč, ki je toliko časa prebivala v podzemeljski luknji in životalila kot jazbec, dokler se je niso usmili ljudje, ji preskrbeli stanovanje in podprli z denarjem.

Levo: Mladi kraji tekmujejo medsebojno, kje bodo postavili lepši spomenik svojim dragim domačinom, padlim v svetovni vojni. Zelo lep spomenik so jim odkrili zadnje dni v Zagorju.

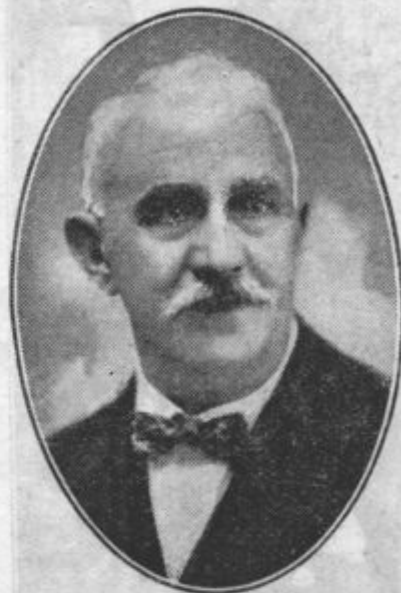
Br. Leopold Luznar, navdušen sokolski delavec, ki se je smrtno ponesrečil pri padcu z motorja.

Levo: Ljubka vasica Gora pri Vačah, odkoder so te dni opazili velik gozdni požar na pobočju Slivnice, ki je uničil mnogo lesa.

Desno: Naš londonski poslanik dr. Gjorgje Gjurić.

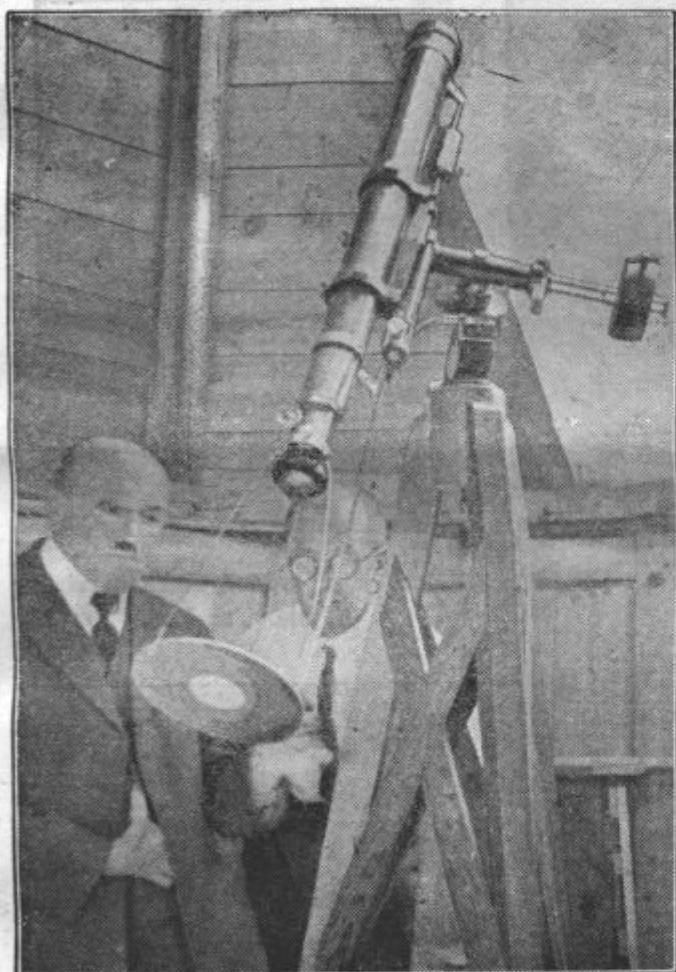

Radošev Hočevar, lekarnar na Vrhniki, ki je skozi dolgo let plodonosno deloval za svojo občino, praznuje te dni svojo 75-letnico.

Znani ljubljanski trgovec **Viktor Rohrmann**, ki si je pridobil velike zasluge za našo narodno stvar, praznuje te dni svojo 70letnico

Peter Jereb, pevovodja litijskega pevskega društva, neumorni delavec za našo lepo pesem — šestdesetletnik

Prav tako kakor lepo pesem ljubijo Slovenci tudi godbo. Tako vidimo na naši sliki gameljske tamburaše, kako ubirajo strune v lastno zabavo in razvedrilo prijateljem.

Levo: Edina zvezdarna v Sloveniji, ki si jo je postavil in opremil davčni upravitelj g. Ivan Tomec v bližini Kamnika s težkimi prilhranki od uradniške plače.

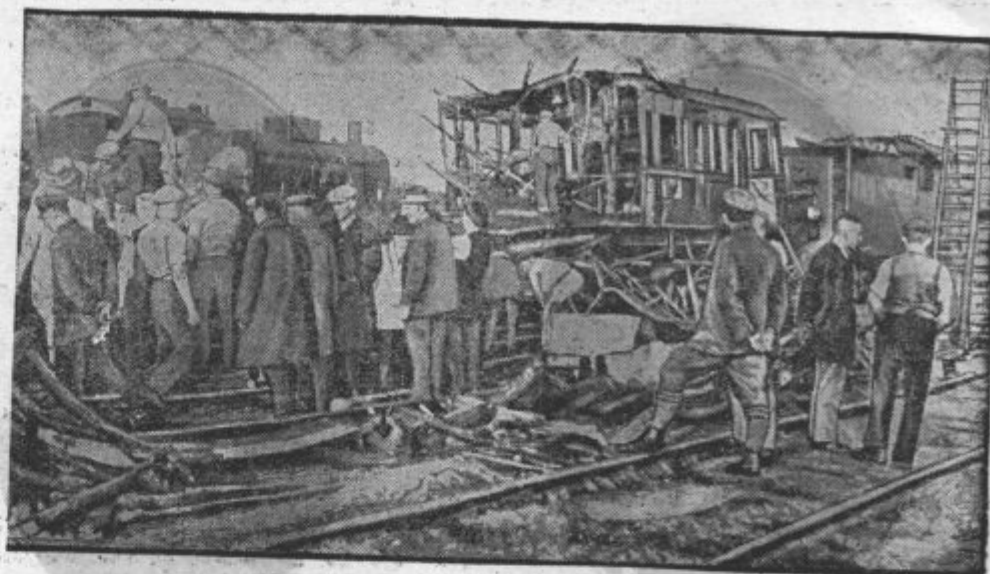
Desno:

Med stare Ljubljance spada tudi voznik J. Javornik, doma iz Dobja pri Grosupljem. Zenaad 40 let prevaža pivo za žejne Ljubljance. Lahko si mislimo, koliko tisoč sodčkov so že dvignile njegove pridne roke.

Levo:

Novo kopališče v Škofji Loki, kjer se kopljejo in hladijo domačini in tuji.

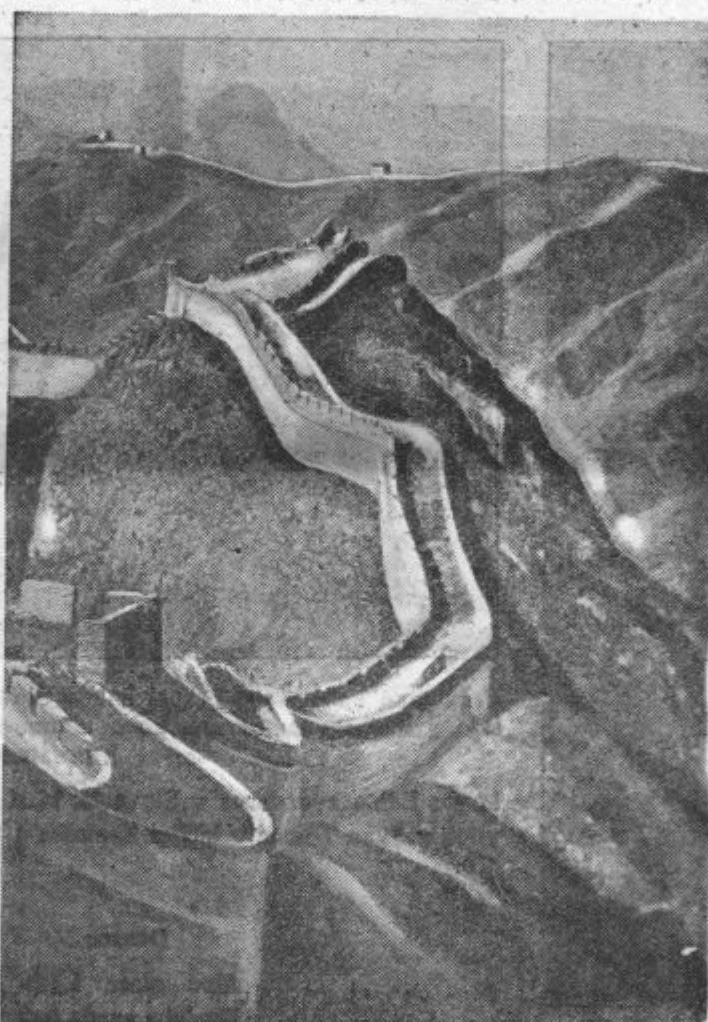

Velika železniška nesreča v Monakovem. Na sliki vidimo strašno razdejane vagoni. Nesrečo, ki je zahtevala tudi več človeških žrtev, so zakrivil neprevidni uslužbenci.

Levo: Družina mlinarja Šuštarja iz Save pri Litiji, ki je podedovala po nekem sorodniku iz Amerike več milijonov dinarjev.

Afganistanska princesa Kubra, zarotnica Kemal paše.

Del znamenitega kitajskega zidu, ki je obdajal celo cesarstvo in meri še danes kakih 3000 km.

Kemal paša, sedanjí vodja in vladar Turkov, se žení.

Znanstveni stolp na gradu v Gradcu. Stolina cerkev v Gradcu, zgrajena l. 1843. Poleg graško vseučilišče, ki so ga zelo nosečali slovenski visokošolci pred otvoritvijo ljub. univerze.

Mestna hiša v Brnu, kjer je poleg nje še mnogo drugih lepih starih stavb.